

977

SUPPLEMENT TO
THE
MYSORE GAZETTE.

ಮೈಸೂರು ಗಜೆಟ್. ಸಪ್ಲಿಮೆಂಟ್.

Published by Authority.

BANGALORE, SATURDAY 30TH NOVEMBER 1867.

MISCELLANEOUS PAPERS.

THE DRY-EARTH SYSTEM OF CONSERVANCY.

Extract from the proceedings of the Sanitary Commissioner for Bengal for the month of August 1867.

Although the dry-earth system of conservancy has not yet been authoritatively introduced into military stations, it has for some time been practically at work in the latrines of most of the European regiments in the country. Its practical value has been fully established, and its claim to be considered the best form of conservancy yet adopted in this country has been almost universally acknowledged. Under its use the condition of the latrines has greatly improved. Indeed when carefully carried out, as it is in many European regiments, it may be considered as near perfection as any form of conservancy can be. But while the dry-earth system, when thoroughly introduced and properly looked after, promises to keep the latrines in as satisfactory a condition as can be desired, a better mode of disposing of the sewage is much required. Under present arrangements, the night soil is removed in carts to a distance from the Barracks, and buried in deep pits which are dug for the purpose from time to time, and covered over with earth when full. It is a well known fact that sewage buried in this manner takes a long time to decompose and become resolved into its ultimate elements, and during the very long period taken up by this process, noxious gases may be evolved through any cracks in the soil, or organic matters may become infiltrated into the water supply. But apart from these possible sources of danger, it cannot be deni-

ed that this mode of disposing of sewage is far from being intelligent. An immense quantity of valuable manure in every Military Cantonment is thus thrown away which might be utilized with the best sanitary and financial results. There can be little doubt that the proper mode of disposing of sewage is to consign it to the soil in such a manner as will allow of its being utilized by plants. It not only is in this manner rendered altogether innocuous, but becomes actually useful, and the natural relation between the animal and vegetable kingdom is thereby preserved. To throw away so much valuable manure is, not only wasteful in itself, but also offers a bad example to the native cultivators. The great difficulty in the conservancy arrangements of Indian cities is to find a market for the sewage. Were the cultivators alive to the actual money value of manure in securing good crops, this obstacle would speedily disappear, and the sewage, instead of proving a difficulty, would become a source of profit. In some parts of the country the native farmers have learned its value, but these are the exceptions; and when they see that in every Military Cantonment, tons upon tons of sewage are literally thrown away, they are not likely to learn that it is really a most valuable product which can be turned to good account. If a small model farm were attached to each Military station, the sewage could be utilized, whilst so far from being an expense, these farms would soon become a source of profit, and would prove centres of instruction in agriculture to the native population. They might be situated on the out-skirts of Cantonments, and might, in many instances, include portions of the Cantonment lands. These are often extensive, and too frequently bare, without trees, and in certain seasons there is hardly a blade of grass to be seen on their surface. It is entirely a mistake to suppose that vegetation is

ಪ್ರಿಯವರಾದ ಪ್ರಯೋಜನವಿಂತಾದ್ದೆಂದು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ವ್ಯವಸ್ಥಿತವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಈ ಕೀಮೆಯಲ್ಲಿ ಇದುವರೆಗೆ ಯೇರ್ಪಡಾದ ತಾ ಕರ್ನೇರ್ವಾನಿಯಾನೆ ಗಣಿಜಾ ವಗೈರೆ ಪಾಕ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಇದು ಉತ್ತಮವಾದ ಕ್ರಮವೆಂತ ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಯೆಲ್ಲರೂ ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಇರುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕ್ರಮವನ್ನು ನಡಿಸುವದರಿಂದ ಪಾಯಶಾನಗಳು ಬಹಳ ಮಟ್ಟಿಗೆ ಪಾಕಾಗುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಯಿತು. ಅನೇಕ ಯೂರೋಪಿಯನ್ ರಿಜಮೆಂಟುಗಳಲ್ಲಿರುವಂತೆ ನದು ಕ್ರಮ ಯೆಚ್ಚ ರೀತಿಯಿಂದ ನಡಿಸಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಗಣಿಜಾ ಪಾಕ್ ಮಾಡುವ ಇತರ ರೀತಿಯು ಹಾಗೆ ಇದು ಪ್ರಾಮುಖ್ಯ ಪೂರ್ಣವಾದ್ದಾಗಿ ಯೆನಿಸ ಬಹುದು ಆದರೆ ನದರಿ ವಣ ಮಣ್ಣು ವುಪಯೋಗಿಸುವಂತಾ ಪದ್ಧತಿ ಪೂರಾ ಯೇರ್ಪಡಾಗಿ ಯುಕ್ತವಾಗಿ ವಿಚಾರಿಸಿಕೊಳ್ಳಲ್ಪಟ್ಟಲ್ಲಿ ಪಾಯಶಾನಗಳು ಕೇವಲ ಪಾಕಾದ ಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಇರುವದು ಕಷ್ಟಲಗಳನ್ನು ತೊಲಗಿನ ತಕ್ಕ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಇನ್ನು ಪ್ರೇಳ್ಳೇ ಯೇರ್ಪಡು ಮಾಡಬೇಕಾಗಿರುತ್ತೆ. ಈಗವ ಯೇರ್ಪಡುಗಳ ಪ್ರಕಾರ ಬ್ಯಾರಿಸ್ಗಳ ಕಕ್ಷಲವು ಬಂಡಿಗಳ ಮೇಲೆ ದೂರವಾಗಿ ಸಾಗಿಸಿಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ಆಗಾಗ್ಗೆ ಈ ಕೆಲಸಕ್ಕಾಗಿ ಅಗಿಯ ತತ್ತ್ವ ಹಳ್ಳಗಳಲ್ಲಿ ಹಾಕಿ ಹೊಣೆ ಬಿಡುತ್ತಾರೆ ಈ ರೀತಿಯಾಗಿ ದೂಳಿಬಿಡುವ ಕಕ್ಷಲವು ಮಣ್ಣಿನಲ್ಲಿ ಬೆರತು ಹೋಗುವದಕ್ಕೆ ಬಹಳ ಕಾಲ ಹಿಡಿಯುತ್ತದೆಂದು ಪ್ರಸಿದ್ಧವಾಗಿಯೇ ಇರುತ್ತೆ. ಹೀಗೆ ಆಗುವ ಬಹು ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ಯೇನಾದರು ಬಿರುಕಲು ಬಿಟ್ಟು ಅದರಿಂದ ವಿಷಮಯವಾದ ಘಳಿ ಫುಟಾಗುತ್ತೆ ಅಥವಾ ಸೂಕ್ಷ್ಮವಾದ ಹತ್ತು ಭಾಗವು ನಿರಂತರ ಇರುವ ಬೆರತು ಹೋಗುವದು ಸದರಿ ಮೇರೆ ಕಕ್ಷಲವನ್ನು ಹೊರಗೆ ಸಾಗಿಸಿ ಹಾಕುವದರಿಂದ ಫುಟಾಗುವ ಆಪಾಯ ಆಗರೆಲಿ, ಈ ಕ್ರಮವು ಯೆಷ್ಟು ಮಾತ್ರಫಿ ವಿವೇಕವೃಷ್ಟದ್ದಾಗಿರುವದಿಲ್ಲವು. ಉತ್ತಮವಾದ ಗೊಬ್ಬರವು ಬಹಳವಾಗಿ ಪ್ರತಿ ಲಕ್ಷ ರೂಪಾಯಿಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಈ ಪ್ರಕಾರ ಬಿಸಾಡಲ್ಪಡುತ್ತದೆ ಇದನ್ನು ಜನಗಳಿಗೆ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ, ಸರಕಾರಕ್ಕೆ ಲಾಭಕರವಾಗಿಯೂ, ವ್ಯವಯೋಗಿಸ ಬಹುದು. ಕಕ್ಷಲಗಳನ್ನು ವಿನಿಯೋಗಿಸ ತಕ್ಕ ಯುಕ್ತವಾದ ವಿಧ ವ್ಯಾವದಂದರೆ ಈ ಕಕ್ಷಲವು ಗಿಡಗಳಿಗೆ ವುಪಯೋಗಿಸುವಂತೆ ಭೂಮಿಗೆ ಹಾಕ ತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಯೇನು ಸಂದೇಹ ವಿಲ್ಲವು ಸದರಿ ಮೇರೆ ಇದರಿಂದ ಬಾಧಕ ಫುಟಾಗಬೇ ಇರುವದು ಮಾತ್ರವಲ್ಲದೆ ಪ್ರಯೋಜನಕರವೂ ಆಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಇದರಿಂದ ಪೋಷದಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಪ್ರಾಣಿ ವರ್ಗಕ್ಕೂ ಇರುವ ಸ್ವಭಾವಿಕವಾದ ಸಂಬಂಧವು ಕಾಪಾಡಲ್ಪಡುತ್ತೆ ಅಷ್ಟು ಪ್ರೇಳ್ಳೇ ಗೊಬ್ಬರವನ್ನೂ ಬಿಸಾಡಿ ಬಿಡುವದರಿಂದ ಅದು ವ್ಯರ್ಥವಾಗುವದಲ್ಲದೆ ನೇಟವ ವ್ಯವಸಾಯಗಾರು ಬದಸ್ತೂರಿ ನಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ಕಾರಣವಾಗುವದು ಇಂಥ್ಯ ದೇಶದ ಪಟ್ಟಣಗಳಲ್ಲಿ ಗಣಿಜಾ ವಗೈರೆ ಪಾಕ್ ಮಾಡತಕ್ಕ ಯೇರ್ಪಡುಗಳ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಗಣಿಜಾ ಖರೀದಿಗೆ ಖರ್ಚು ಮಾಡುವದು ಬಹಳ ಪ್ರಯಾಸವಾಗಿರುತ್ತೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಫಸಲಿತ ತಕ್ಕ ಬಾಬಿನಲ್ಲಿ ಗೊಬ್ಬರಕ್ಕಾದ ದ್ರವ್ಯ ರೂಪವಾದ ಮೌಲ್ಯವನ್ನೂ ಬೇಸಾಯಗಾರು ತಿಳಿದಿರುವದಾದರೆ ಈ ಕುಂದಕ ನಿವೃತ್ತಿಯಾಗುವದು ಮತ್ತು ಪ್ರ

ಯಾನವಾಗುವದಕ್ಕೆ ಬದಲಾಗಿ ಈ ಗಲೀಜಾ ಲಾಭಕರವಾಗುವದು. ಇಂಥದೇ ದೇಶದ ಕೆಲವು ಪ್ರದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ನೇಟವ ರೈತರು ಇದರ ಪ್ರಯೋಜನವನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡರು ಅದರ ಇದು ಅರಿವಾಗಿರುತ್ತೆ ಪ್ರತಿ ಮಿಲಿಟೇರಿ ಸ್ಪೇಷಲ್‌ಗಳಲ್ಲಿಯೂ ಬಂಡಿಗಳು ಬಂಡಿಗಳಾಗಿ ಗಲೀಜಾ ಹೊರಗೆ ಹಾಕಿ ಬಿಡುವದನ್ನು ನೋಡಿದರೆ ಇದು ವಳ್ಳೆ ವಸ್ತುವೆಂತಲೂ ಇದನ್ನು ವಳ್ಳೇ ಲಾಭಕರವಾದ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಪುನರ್ಯೋಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದೆಂತಲೂ ಪ್ರಾಯಶಃ ಅವರು ತಿಳಿದುಕೊಳ್ಳುವದಕ್ಕೆ ಆಸ್ಪದವಾಗುತ್ತೆ. ನಮೂನೆಯಾಗಿ ಫೊಂಡು ಸಣ್ಣ ಇಜಾರೆಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ಮಿಲಿಟರಿ ಸ್ಪೇಷಲಿಗೂ ಏರ್ಪಡಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ಯಿದಕ್ಕೆ ನು ಖರ್ಚು ಹಿಡಿಯದೇ ಯಿರುವದು ಕಿವಾಯಿ ದ್ದಿ ಪ್ರದಲ್ಲಿಯೇ ಲಾಭಕರವಾಗುವದು, ಮತ್ತು ಜನಗಳಿಗೆ ವ್ಯವಸಾಯದ ವಿಷಯವನ್ನು ಕಲಿಸುವದಕ್ಕೂ ಮುಖ್ಯ ಸಾಧಕವಾಗುವದು. ಸದರಿ ಇಜಾರೇ ಸ್ಥಳಗಳು ಲಪ್ಪರ್ ಜಾಗಾಗಳ ಹೊರವಳೆಯಲ್ಲಿ ಇರತಕ್ಕದ್ದು. ಬಹುಶಃ ಲಪ್ಪರ್ ಜಮೀನಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಭಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಸೇರತಕ್ಕದ್ದು. ಈ ಸ್ಥಳಗಳು ಪ್ರಾಯಶಃ ಗಿಡ ವಗೈರೇಗಳೆಲ್ಲದೆ ಬರೀ ಮೃದಾನಾಗಿರುತ್ತೆ. ಕೆಲವು ರುತುಗಳಲ್ಲಿ ಫೊಂಡು ಹುಲ್ಲು ಸಹ ಬೆಳೆದಿರುವದಿಲ್ಲವು. ಗಿಡಗಳು ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಕೂಲವಾದ್ದೆಂತಲೂ, ಅರಣ್ಯ ಪ್ರದೇಶವಾದಷ್ಟು ಆ ಸ್ಥಳ ಆರೋಗ್ಯಕರವಾಗುವದೆಂತಲೂ ಭಾವಿಸುವದು ಸರ್ವಾತ್ಮನಾ ಸರಿಯಾದ್ದಲ್ಲವು. ಈ ಅಂಶದಲ್ಲಿ ಫೊಂಡು ನ್ಯೂನತೆಗೆ ಮಿಯಾರ್ ನೀಸ್ ಯೆಂಬ ಲಪ್ಪರ್ ಪ್ರಬಲ ದೃಷ್ಟಾಂತವಾಗಿರುತ್ತೆ. ಸದರಿ ಲಪ್ಪರ್ ಈಚೆಗೆ ನಾವು ತನಖೆ ಬಗೈ ಹೋಗಿ ಇದ್ದಾಗ ತಿಳಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಅಭಿಪ್ರಾಯದ ಪೈಕಿ ಕೆಲ ವಂಶವನ್ನು ಈ ಬಳಿ ವುದಾಹರಿಸುವದು ಯುಕ್ತವಾಗಿರುವದು ಯೇನಂದರೆ:-

“ ಬಾರೀದು ಆಬ್ ಯೆಂಬ ನಾಲೆಯಿಂದ ಲಪ್ಪರ್‌ಗೆ ನೀರು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಡೋಗುವ ಬಗೈ ಫೊಂಡು ಕಾಲ್ವೆ ಆಗಿಯಲ್ಪ

ಡುತ್ತಾ ಯಿದೆ. ಇದರ ಪ್ರಥಮೇದ್ದೇಶವೇನಂದರೆ, ಸ್ಪೋರ್ಟ್‌ಜರ್‌ಗಳಿಗೆ ಕುಡಿಯುವದಕ್ಕೆ ನೀರು ವಸತಿ ಮಾಡುವದು ಯಾತಕ್ಕಾದರೆ ಭೂಮಿಗಳೊಳಗಣ ನೀರು ಫೊಳ್ಳೆದಲ್ಲವೆಂದು ರಸವಾದ ತಂತ್ರಜ್ಞರಲ್ಲಾ ತಿಳಿಸಿ ಯಿರುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ಇತರವಾದ ಸಾಧಾರಣ ಪ್ರಯೋಜನಗಳು ಈ ನೀರಿನಿಂದ ಲಭಿಸಬಹುದು. ಲಪ್ಪರ್‌ಗೆ ಸೇರಿದ ಜಮೀನ್‌ಗಳ ಪೈಕಿ ಕೆಲವು ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡಬಹುದು. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಬಗೆ ಫಸಲ್ ಮಾಡ್ತಾ ಯಿಟ್ಟು ಆ ಮೇರೆ ಪುನರ್ಯೋಗಿಸತಕ್ಕ ಪ್ರತಿ ಯೆಚ್ಚರಿಕೆ ವಿನಿಯೋಗಿಸಿದ ಪಕ್ಷಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧ ಫಲವೇನೂ ಫೊಟಾಗಲಾರದು. ಲಪ್ಪರ್ ಕಮ್ಮಿಟಿಯವರ ಅಧೀನದಲ್ಲಿರುವ ಹಣವು ಬಹಳ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗುವದು ನೀರು ಸಹ ಮರಗಳಿಗೂ ತೋಟಗಳಿಗೂ ಪುನರ್ಯೋಗವಾಗ ಬಹುದು. ಮಿಮಾರ್ ಲಪ್ಪರ್ ಈಗ ಯಾವ ಮೈದಾನದಲ್ಲಿ ಇರುತ್ತದೋ ಆ ಭಾಗ ಕೆಲವು ಮಟ್ಟಗಾದರೂ ಗಿಡ ವಗೈರೇ ಬೆಳೆದು ಪ್ರಜೆಗಳಿಗೂ ಬಹಳ ಸಾಖ್ಯಕರವಾಗಿಯೂ, ಅವರುಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ಬಾಧಕವಿಲ್ಲದೆಯೂ, ಯಿರುವದು ಈಗ ಯಿದು ಬಹಳ ಬೀಳು ಕಾಣುತ್ತೆ. ೧೮೬೫ನೇ ಇಸವಿ ಜಾರ್ ತಿಂಗಳಲ್ಲಿ ಸೇನಿಟರಿ ಕಮಿಷನರು ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಹ್ಯಾಗೆಂದರೆ ಸೋಲಿಜರ್‌ಗಳೂ ಇತರ ಜನಗಳು ಯಿರತಕ್ಕ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪ ದೂರದಲ್ಲಿ ಇರುವ ಲಪ್ಪರ್‌ಗಳ ಕೆಲವು ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಕದಾಚಿತ್ ಗೋಧಿ ಬಾತಲೀ ವಗೈರೇ ಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ಸಾಗುವಳಿ ಮಾಡುವದಕ್ಕೆ ಯಾವ ಆಕ್ಷೇಪವೆಯೂ ಇರುವದಿಲ್ಲಾ ಯೆಂಬದು ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಗವರ್ನಮೆಂಟಿನವರು ಆಲೋಚಿಸ ಬೇಕೆಂದು ಕೋರುತ್ತೆ. ಗಿಡಗಳಿಗೆ ನೀರು ಹೆಚ್ಚಾಗದೆಯೂ ಕಾಡಾಗಿ ಬೆಳೆಯದೆಯೂ, ಇದ್ದರೆ ಜನಗಳ ಆರೋಗ್ಯಕ್ಕೆ ನೇನೂ ಬಾಧಕವಲ್ಲವು. ಮತ್ತು ಯಿದು ಕೇವಲ ಪ್ರಯೋಜನಕರವಾಗಿಯೂ ಇರುತ್ತೆಂಬದಕ್ಕೆ ಪೂರಾ ಕಾರಣವಿದೆ.